

Skatteutskottets betänkande

1981/82: 23

om särskild varuskatt (prop. 1981/82: 62)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1981/82:62 att riksdagen antar vid propositionen fogade förslag till lag om ändring i lagen (1941:251) om särskild varuskatt.

I propositionen föreslås att beskattningsvikten för varuskattepliktiga sötsaker skall utgöras av varans nettovikt. Vidare föreslås vissa ändringar i förteckningen över skattepliktiga kemisk-tekniska preparat. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1982.

Lagförslaget har följande lydelse.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1941: 251) om särskild varuskatt

Härigenom föreskrivs att 3 och 7 §§ samt bilagan till lagen (1941: 251) om särskild varuskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*3 §²

1. För vara, hänförlig till tulltaxenummer 17.04, 18.06, 19.08 eller 21.07, utgår skatten med fem kronor *för* kilogram av varans *vikt* (beskattningsvikt) och för vara, hänförlig till tulltaxenummer 33.06, med femtio procent av varans beskattningsvärde.

2. I beskattningsvikt *inräknas* sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljas i detaljhandeln.

För vara, hänförlig till tulltaxenummer 17.04, 18.06, 19.08 eller 21.07, utgår skatten med fem kronor *per* kilogram av varans *netto*-vikt (beskattningsvikt) och för vara, hänförlig till tulltaxenummer 33.06, med femtio procent av varans beskattningsvärde.

Beskattningsvärde är lika med det pris, som den skattskyldige i allmänhet betingar sig för varan vid försäljning till detaljhandlare eller, om försäljning till detaljhandlare icke bedrives, det pris den skattskyldige kan antagas hava betingat sig vid sådan försäljning. Skattens belopp skall ej inräknas i priset. Såsom beskattningsvärde må icke angivas pris, som gäller allenast för en mindre betydande del av den skattepliktiga försäljningen.

För *vara*, som av annan än registrerad importör *införes* till riket för att *saluhållas* efter omformning eller omarbetning eller efter anbringande i särskild förpackning eller *eljest* för att användas vid tillverkning i förvärvssyfte av annan vara, är dock beskattningsvärdet *lika med varans värde, beräknat* enligt 6 § *tullförordningen (1973:979)*, med tillägg av den *å varan* belöpande tullen. Enligt samma grund beräknas beskattningsvärdet för *vara*, som *införes* till riket för annat ändamål än försäljning eller användning i förvärvssyfte.

Det ankommer på riksskatteverket samt, beträffande vara som in-

För *varor*, som av annan än registrerad importör *införs* till landet för att *försäljas* efter omformning eller omarbetning eller efter anbringande i särskild förpackning eller *annars* för att användas vid tillverkning i förvärvssyfte av andra varor, *skall* dock beskattningsvärdet *beräknas* enligt *förordningen (1980:749) om tullvärde*, med tillägg av den *på varorna* belöpande tullen. Enligt samma grund beräknas beskattningsvärdet för *varor*, som *införs* till landet för annat ändamål än försäljning eller användning i förvärvssyfte.

Anvisningar *om införsel* till landet av skattepliktig vara *meddelas*

¹ Lagen omtryckt 1960: 612.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 1406.

² Senaste lydelse 1980: 682.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

föres till riket, generaltullstyrelsen och riksskatteverket gemensamt att meddela närmare anvisningar rörande tillämpningen av i detta moment givna stadganden.

av generaltullstyrelsen efter samråd med riksskatteverket.

7 §³

När icke skattepliktig vara enligt bevis av tullmyndighet utförts ur riket medges tillverkaren kompensation för särskild varuskatt som belastar varan. Sådan kompensation medges dock ej för skattebelopp som understiger 10 kronor för kalenderkvartal.

Den som har tillverkat en vara som inte är skattepliktig och fört varan ur landet har rätt till kompensation för den särskilda varuskatt som belastar varan. Sådan kompensation medges dock inte för skattebelopp som understiger 500 kronor för ett kalenderkvartal.

Bilaga⁴

Nuvarande lydelse

Förteckning över varor, för vilka särskild varuskatt skall erläggas

Tulltaxenr	Varuslag
ur 17.04	Socketkonfektyrer, ej innehållande kakao, med undantag av fondantmassor, mandelmassor, pastor och andra liknande halvfabrikat i bulk.
ur 18.06	Choklad och andra livsmedelsberedningar innehållande kakao, med undantag av glass, glasspulver, glasspasta (glassmassa), puddingpulver och puddingar samt pulver, flingor, pastor och flytande beredningar för framställning av dryck.
ur 19.08	Biscuits och wafers med mellanlägg av kräm e. d. till övervägande delen överdragna med choklad.
ur 21.07	Konfektyrer, ej hänförliga till annat nummer, med undantag av massor, pastor och andra liknande halvfabrikat i bulk.
ur 33.06	För personligt bruk avsedda preparat av följande slag: parfym, parfymkräm, toalettvatten, rakbalsam och liknande preparat, med undantag av badtillsatsmedel, preparatet sprit, glycerin och rosenvatten samt preparat som är avsett speciellt för behandling av finnar eller liknande hudåkomma eller för döljande av ärr, födelsemärke eller liknande huddefekt, puder, puderkräm, ansiktslera, ansiktsskum, ansiktsmask, smink och läppstift, med undantag av vitt ströpunder,

³ Senaste lydelse 1974: 444.

⁴ Senaste lydelse 1971: 1230.

†1 Riksdagen 1981/82. 6 saml. Nr 23

Nuvarande lydelse

puderkräm med pudersubstans om högst 5 %, ofärgat cerat och preparat som är avsett speciellt för behandling av finnar eller liknande hudåkomma eller för döljande av ärr, födelsemärke eller liknande huddefekt,
 preparat för behandling av naglar, med undantag av nagellackborttagningsmedel och nagelvittpennor,
 hårvårdspreparat, med undantag av medel för enbart schamponering,
 preparat för behandling av ögonhår och ögonbryn, hårborttagningsmedel,
 medel mot transpiration, med undantag av ättiketerpreparat och fotvårdsmedel.

*Föreslagen lydelse***Bilaga till lagen (1941: 251) om särskild varuskatt****Förteckning över varor, för vilka särskild varuskatt skall erläggas****Tulltaxenr Varuslag**

- ur 17.04 Sockerkonfektyrer, ej innehållande kakao, med undantag av fondantmassor, mandelmassor, pastor och andra liknande halvfabrikat i bulk.
- ur 18.06 Choklad och andra livsmedelsberedningar innehållande kakao, med undantag av glass, glasspulver, glasspasta (glassmassa), puddingpulver och puddingar samt pulver, flingor, pastor och flytande beredningar för framställning av dryck.
- ur 19.08 Biscuits och wafers med mellanlägg av kräm e. d. till övervägande delen överdragna med choklad.
- ur 21.07 Konfektyrer, ej hänförliga till annat nummer, med undantag av massor, pastor och andra liknande halvfabrikat i bulk.
- ur 33.06 För personligt bruk avsedda preparat av följande slag:
 parfym i flytande eller fast form, toalettvatten, rakvatten och rakbalsam, med undantag av preparatet glycerol, sprit och rosenvatten,
 puder, puderkrem, ansiktsslära, ansiktsskum, ansiktssmask och smink, med undantag av puderkrem och smink med pudersubstans om högst 5 viktprocent, vitt ströpunder samt preparat som är avsett speciellt för döljande av ärr, födelsemärke eller liknande huddefekt,
 läppstift, läppglans och andra preparat för behandling av läppar, med undantag av ofärgat cerat,
 preparat för behandling av naglar eller nagelband, med undantag av nagellackborttagningsmedel och nagelvittpennor,

Föreslagen lydelse

hårvårdspreparat, med undantag av *hårtvättmedel som inte samtidigt är färgande, tonande eller blekande*, preparat för behandling av ögonhår och ögonbryn, *med undantag av avsminkningsmedel som inte utgör toalettvatten*,
 hårborttagningsmedel,
 medel mot transpiration, med undantag av ättiketerpreparat och fotvårdsmedel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om förhållande som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

Motionerna

Med anledning av propositionen har följande motioner väckts

1981/82:135 av Rolf Dahlberg m. fl. (m,c,fp)

I motionen hemställs att riksdagen beslutar om ändring av lagen om särskild varuskatt för att tillgodose det i motionen angivna syftet, som innebär att registrerad importör skall kunna vara skattskyldig för varor som inom landet tillverkats av annan för hans räkning.

1981/82:138 av Ingrid Sundberg (m)

I motionen hemställs att riksdagen beslutar att deodoranter undantas från särskild varuskatt.

1981/82:139 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m)

I motionen hemställs att riksdagen förtydligar propositionen så att det klargöres att ansiktsvatten avsedda för rengöring inte är att hänföra till begreppet "toalettvatten".

1981/82:143 av Annika Öhrström (c) och Stina Andersson (c)

I motionen hemställs att riksdagen beslutar att första stycket 3 § lagen om särskild varuskatt skall ha följande lydelse:

För vara, hänförlig till tulltaxenummer 17.04, 18.06, 19.08 eller 21.07, utgår skatten med 5 kronor och 25 öre per kilogram av varans nettovikt (beskattningsvikt) och för vara, hänförlig till tulltaxenummer 33.06, med femtio procent av varans beskattningsvärde.

Utskottet*Inledning*

De frågor som tas upp i propositionen avser problem av begränsad räckvidd på de två varuområden som den särskilda varuskatten omfattar, nämligen choklad- och sötvaror samt kosmetiska preparat. Med anledning

av propositionen har väckts motioner avseende båda områdena. Motionärerna går in på vissa detaljfrågor som inte kan anses oväsentliga om de sätts in i sina principiella sammanhang.

Sötvaruumrådet

Det väsentligaste förslaget i propositionen avser en övergång från bruttovikt till nettovikt, dvs. vikten exkl. emballage, vid fastställande av beskattningsvikten för sötvarorna. Skatten utgår sedan den 1 oktober 1980 med 5 kr. per kg men var dessförinnan 2 kr. 20 öre per kg fr. o. m. det att viktsskatten började gälla vid ingången av 1971. Vid övergången till viktsskatt var också frågan om netto- och bruttoviktsbeskattning aktuell. Vid utskottsbehandlingen tillstyrktes bruttoskattemodellen men samtidigt förutsattes att en övergång till skatt efter nettovikt borde kunna övervägas i samband med senare justeringar av skattesatsen på grund av penningvärdeförändringar. Att något förslag om sådan ändring inte lades fram till förra årets urtima riksmöte, då skattesatsen mer än fördubblades, får ses mot bakgrund av den tidsnöd som förelåg vid upprättandet och behandlingen av de då aktuella förslagen till skattehöjningar.

Remissinstanserna har generellt tillstyrkt en övergång till nettoviktsbeskattning, vissa branschorganisationer dock med det förbehållet att skattesatsen inte ändrades. De har därvid hänvisat till den volymminskning som drabbat sötvaruförsäljningen efter 1980 års skattehöjning. Övergången till nettovikt beräknas vid oförändrad konsumtionsvolym medföra ett skattebortfall på ca 16 milj. kr. per år. Departementschefen, som delar remissinstansernas uppfattning att en beskattning efter nettovikt skulle vara till fördel för såväl myndigheterna som de skattskyldiga, föreslår en övergång till nettoviktsbeskattning med oförändrad skattesats. Mot bakgrund av den konsumtionsminskning som konstaterats anser han att en höjning av skattesatsen inte kan försvaras.

I motion 143 yrkar Annika Öhrström och Stina Andersson (båda c) att skattesatsen skall höjas till 5 kr. 25 öre för att inte något inkomstbortfall skall uppkomma för statsverket. Motionärerna anser det oförsvarligt att i dessa tider föreslå en skattesänkning för en varugrupp som har en dokumenterat skadlig inverkan på folkhälsan.

Utskottet finner för sin del att det sannolikt aldrig skulle ha uppstått någon diskussion om en särskild höjning av beskattningen vid införandet av en nettoviktsbeskattning om en sådan övergång föreslagits i samband med föregående års kraftiga skattehöjning. Med hänsyn härtill och till den konstaterade konsumtionsminskningen liksom till skattebortfallets marginalbetydelse om det sätts i relation till den totala särskilda skattebelastningen på ca 325 milj. kr. för sötvarubranschen finner utskottet inte skäl att förorda den i motionen föreslagna skattehöjningen. Konsumtionsminskningen innebär f. ö. att motionärernas krav på bättre kostvanor härigenom i viss mån redan tillgodosetts. Utskottet tillstyrker således den föreslagna

övergången till nettoviktsbeskattning med oförändrad skattesats och avstyrker motionen. De i detta sammanhang föreslagna lagändringarna föranleder utskottet att påpeka att de i lagen (1941:251) om särskild varuskatt (LSV) intagna generella reglerna om skattskyldighet och beskattningsvärde vid omförpackning av skattepliktiga varor sannolikt kommer att vara överflödiga på sötvaruområdet i och med att emballaget inte skall inräknas i beskattningsvikten. Utskottet förutsätter därför att regeringen i lämpligt sammanhang lägger fram de förslag om ändrade bestämmelser som föranleds härav. I övrigt har utskottet inte funnit anledning till erinran mot lagförslagen i denna del.

I anslutning till de nyssnämnda skattskyldighetsreglerna vill utskottet ta upp en mycket speciell fråga rörande skattskyldigheten som aktualiserats i en av de här behandlade motionerna.

Rolf Dahlberg m. fl. (m, c, fp) tar i motion 135 upp ett problem som berör två välkända tillverkare av halstabletter i Gävle. Företagen var tidigare fristående konkurrenter men ingår numera i samma koncern, det ena bolaget som moderbolag och det andra som dotterbolag. I samband med att all tillverkning förlades till moderbolaget medgav riksskatteverket (RSV) att dotterbolaget fick stå kvar som skattskyldigt för sin försäljning. RSV har sedermera funnit att en sådan konstruktion strider mot lagstiftningen och hävdar att moderbolaget som tillverkare skall vara skattskyldigt. Motionärerna anser att en sådan ändring medför betydande nackdelar för dotterbolaget. Sådana kan uppkomma i samband med kundförluster, restitution vid export, retur och med avseende på skattecredit. De framhåller vidare att dotterbolaget är skattskyldigt i egenskap av registrerad importör, vilket vid ett upphävande av den hittills medgivna skattskyldigheten för den inhemska tillverkningen medför stora administrativa problem i och med att importvarorna skattemässigt skall behandlas på annat sätt än de varor som tillverkas av moderbolaget för dotterbolagets räkning. Yrkandet går ut på att lagen skall ändras så att dotterbolaget också i fortsättningen skall kunna vara skattskyldigt för all försäljning som sker i bolagets namn.

Den situation som uppkommit torde vara om inte unik så åtminstone mycket ovanlig och får delvis anses bero på att beskattningsmyndigheten tidigare godtagit en konstruktion som saknar stöd i lagstiftningen. På grund härav har koncernen inte haft anledning att, i samband med att tillverkningen förlades till moderbolaget, konstruera några juridiskt hållbara skillinjeringar mellan bolagens olika tillverkningar. Olika skäl kan givetvis anföras mot en lagändring, men utskottet anser att det med hänsyn till de angivna förutsättningarna skulle framstå som obilligt att inte tillmötesgå önskemålet i motionen. Utskottet föreslår därför att i 2 § LSV, som reglerar skattskyldigheten, tas in en dispensregel av innebörd att RSV om synnerliga skäl föreligger kan medge att registrerad importör får vara skattskyldig också för vara som tillverkats av annan inom landet för hans

räkning. Förutsättningarna för ett sådant medgivande skall vara inte bara att det föreligger ett nära samband mellan importören och tillverkaren utan också att beskattningsmyndigheten förvissat sig om att medgivandet inte leder till risker för skatteundandragande eller konkurrensnedvridningar. Att regeln begränsas till att endast gälla registrerade importörer innebär att företag som bedriver import i mindre skala inte kan komma i fråga. I övrigt skall vid bedömning av ansökningarna särskilt avseende fästas vid att dispens skall vara av väsentlig betydelse för sökanden. Dispens skall inte medges om det framstår som sannolikt att sökanden eller denna närstående företag ändrat sina tillverknings- och/eller försäljningsförhållanden i syfte att därigenom bli registrerad som skattskyldig.

Genom det sålunda föreslagna tillägget till lagen anser utskottet motion 135 vara tillgodosedd.

Kosmetiska preparat

I fråga om de kosmetiska preparaten föreslås ett flera ändringar i den till LSV fogade förteckningen över skattepliktiga preparat. Till grund för propositionen i denna del ligger ett ändringsförslag som upprättats av generaltullstyrelsen efter samråd med RSV. Ändringsförslaget avser i första hand att skapa en klarare gräns mellan skattepliktiga och skattefria varor och har i huvudsak godtagits av den kemisk-tekniska branschens företrädare. Departementschefen anser att de inskränkningar och utvidgningar av beskattningsområdet som förslaget innebär är av så marginell art att de bör kunna accepteras. Han förordar därför att förslaget genomförs med vissa i propositionen redovisade korrigeringar.

I två motioner yrkas ytterligare undantag från beskattningen av kosmetiska preparat. Ingrid Sundberg (m) begär i motion 138 att deodoranter som ingår i gruppen medel mot transpiration skall undantas och förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m) hemställer i motion 139 att riksdagen förtydligar propositionen så att ansiktsvatten avsedda för rengöring inte skall hänföras till gruppen toalettvatten. Undantaget för deodoranterna motiveras med att sådana varor inte är vare sig av lyxkaraktär eller ett skönhetsmedel. Motionärerna anser vidare att ett högre utnyttjande av sådana preparat skulle höja hygien.

I fråga om de rengörande ansiktsvattnen görs gällande att den gemensamma nämnanen för gruppen toalettvatten skulle vara att de är luktgivande och att beskattningen av oparfymerade eller svagt parfymerade ansiktsvatten därför tillkommit på felaktiga grunder.

Utskottet finner att det skattepliktiga varuområdet för de kosmetiska preparaten under årens lopp varit föremål för flera ändringar och att de gränsdragningsproblem som uppkommit ibland dragit något av ett löjets skimmer över denna punktskatt. Också med de ändringar som nu föreslås blir gränserna mellan beskattade och obeskattade varor ofta obegripliga om man inte studerar alla de bakomliggande motiven för tidigare ändringar

och undantag. Att medel mot fotsvett är skattefria när alla andra medel mot transpiration beskattas har visserligen en förklaring men främstår ändå inte som någon lyckad skattekonstruktion. De mest exklusiva och välparfymerade dag- och nattkrämerna går fria från skatt på grund av att de innehåller fett, men en ren sjölera som skall användas som s. k. ansiktsmask blir beskattad. En parfym som skall användas direkt på kroppen är skattepliktig men om den är avsedd att hållas i badvattnet för att därigenom göra kroppen vällyktad blir den skattefri. Exempelen kan mångfaldigas, och de visar alla att försöken att genom olika undantag tillgodose såväl konsumentkrav som olika konkurrenssynpunkter endast skapar nya problem. Om man bifaller Ingrid Sundbergs (m) yrkande i motion 138 att deodoranter skall undantas från beskattningen leder detta till att undantag bör göras också för s. k. deo-cologner, närbesläktade med eau-de-cologner. Motsvarande problem skulle uppkomma om man försökte göra skillnad mellan olika typer av ansiktsvatten. Det kan tilläggas att det aldrig varit lagstiftarens mening att genom beskattningen särskilja lyxvaror från nödvändighetsvaror. Att kosmetikabeskattningen ofta kallas för lyxskatt torde snarast bero på att den också drabbar exklusivare parfymers och vissa andra mer lyxbetonade produkter. Gemensamt för de beskattade varorna är närmast att de kan anses umbärliga och att de i flertalet fall också visat sig kunna bära höga reklamkostnader. Avgörande för beskattningen blir om varorna vid tullbehandlingen anses tillhöra någon av de skattepliktiga grupperna i den till lagen fogade förteckningen.

Mot den här redovisade bakgrunden är utskottet inte berett att förorda några ytterligare undantag från beskattningen. Om man vill skapa en rimligare beskattningsform ligger det närmast till hands att förorda att alla för personligt bruk avsedda preparat som hör till tulltaxenummer 33.06 beskattas utan undantag och att samtidigt skattesatsen sänks så att staten får oförändrade inkomster. Utskottet är emellertid inte berett att i detta sammanhang föreslå en sådan utvidgning av beskattningsområdet utan inskränker sig till att tillstyrka propositionen i denna del och att avstyrka motionerna.

Restitution vid viss export

De ändrade regler som föreslås för restitution av icke skattepliktig vara som till viss del belastas av särskild varuskatt finner utskottet välmotiverade. Utskottet tillstyrker därför också denna del av propositionen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. *beträffande beskattningsvikten för sötvaror*
att riksdagen med avslag på motion 1981/82:143 och med bifall till proposition 1981/82:62 beslutar att varans nettovikt skall utgöra beskattningsvikt och att skattesatsen inte skall höjas i samband därmed.

2. *beträffande skattskyldighet i vissa fall*
att riksdagen med bifall till motion 1981/82:135 beslutar införa en bestämmelse om att registrerad importör under vissa förutsättningar skall kunna vara skattskyldig för inhemsk vara av annans tillverkning för hans räkning.
3. *beträffande det skattepliktiga varuområdet för kosmetiska preparat*
att riksdagen med avslag på motionerna 1981/82:138 och 1981/82:139 godkänner det i propositionen framlagda förslaget till förteckning över skattepliktiga varor,
4. *beträffande lagförslaget*
att riksdagen antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1941:251) om särskild varuskatt med det tillägget att ett nytt stycke införs i 2 § och att till följd härav ingressen och detta lagrum får följande som utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Härigenom föreskivs att 3 och 7 §§ samt bilagan till lagen (1941:251) om särskild varuskatt skall ha nedan angivna lydelse.

Utskottets förslag

Härigenom föreskivs att 2, 3 och 7 §§ samt bilagan till lagen (1941:251) om särskild varuskatt skall ha nedan angivna lydelse.

2 §

Skattskyldighet inträder — — — hans lager.

Skattskyldiga äro — — — importör, denne.

Införes skattepliktig — — — viss konsumtionsbeskattning.

Riksskatteverket kan om synnerliga skäl föreligger medge att registrerad importör får vara skattskyldig för vara som tillverkas inom riket av annan för hans räkning.

Stockholm den 8 december 1981

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Valter Kristenson (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Rune Carlstein (s), Olle Westberg i Hofors (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Olle Grahn (fp), Egon Jacobsson (s), Rolf Andersson (c)*, Kerstin Andersson i Hjärtum (c)* och Arne Svensson (m)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation (mom. 2 och 4 i utskottets hemställan)

av Valter Kristenson (s), som

dels anför följande:

Det av utskottet förordade tillägget till lagen om särskild varuskatt i syfte att göra det möjligt för registrerad importör att vara skattskyldig för varor som annan tillverkar för hans räkning synes mig av olika skäl vara både onödigt och olämpligt. De skäl som åberopas i motion 135 för en sådan åtgärd är inte bärande, eftersom frågan på ett enklare sätt hade kunnat lösas, exempelvis genom att låta försäljningsbolaget vara kommissionär för de produkter det säljer under eget namn. Med den utformning lagtillägget nu fått är det i praktiken inte tillämpligt på mer än ett eller högst två företag, och det är enligt min mening varken brukligt eller lämpligt att införa lagbestämmelser med så begränsad räckvidd.

dels anser att utskottet i mom. 2 och 4 bort hemställa

2. att riksdagen avslår motion 1981/82:135,
4. att riksdagen antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1941:251) om särskild varuskatt.

